

Posà la seva professionalitat al servei d'una Institució, la finalitat de la qual era considerada distant del medi laboral que ella havia escollit. Però hi afegí —i ací hi rau el seu mèrit— aquella dosi multifacètica de la persona que sap aplicar els seus coneixements, ornant-los d'aquelles virtuts i d'aquella moral que li dictava sempre el seu auster ritme de vida, envoltada d'una humilitat sense frau.

No es tracta de jutjar tant el què feia, sinó de com ho feia. El pes de la seva opinió en les tasques que li eren encomanades, tenia per a nosaltres un constant punt de referència: “la senyoreta Basora, diu...” I així, malgrat la seva minvada estabilitat física dels darrers anys, les seves intervencions eren tan convincents en el seu contingut com en la quasi unció amb què eren escoltades. Malgrat el respecte rigorós als criteris d'altri, podem assegurar que tenia efectes sempre creïbles davant els seus interlocutors.

La prova de les darreres malalties no li va fer perdre mai aquell somriure suau, ni aquell deix amable i atent que feia endevinar, però, un patiment intens, que va acceptar resignadament, a mena de transsumpte d'una més gran esperança, no sols en l'ordre espiritual, sinó també en l'estrictament físic i material. En l'interval de les dues darreres intervencions quirúrgiques, i per a justificar l'absència a alguna de les nostres reunions habituals, em digué, de confiança, amb aquestes paraules o ben semblants: “he resolt, dintre les meves possibilitats, d'actuar, en endavant, en els meus compromisos contrets, doncs m'he convençut que, lluny de sentir-me vençuda, em cal conviure amb el dolor i la malaltia”.

Aquesta és la M. Teresa Basora que jo he conegut, no tant per jutjar-ne els mèrits professionals —que tenia— com per l'amistat que va néixer i créixer a través d'una tongada de prop de dues dècades i mitja; que tenia temps per a parlar-me de Vilanova, del Museu Balaguer, de la “seva” Biblioteca, de l'Institut d'Estudis Penedesencs, la presidència del qual —ella ho sabé prou— la vam promocionar i propulsar una colla d'amics, enmig dels quals vull comptar-me, des del Museu de Vilafranca; aquest mateix Museu, a la qual vam introduir, amb caràcter permanent, membre del Jurat en el Concurs Literari Sant Ramon de Penyafort; que la sentíem plena d'humanitat i de sentiments per tanta gent de Vilafranca, tot interessant-se sovint per les nostres activitats, demostrant interès sincer per les persones, per les nostres famílies i pels nostres malalts.

Aquesta M. Teresa Basora, en resum, que vam acomiadar en el seu poble nadiu de Castellvell del Camp un capvespre de càlid juliol, amb cor compungit i trist, com el d'aquell que perd un amic entranyable.

MEMÒRIA DE TERESA BASORA

Francesc X. Puig Rovira

Teresa Basora i Sugranyes, que va morir a Barcelona el dia 26 de juliol de 1998, ha estat una figura singular destacada en la vida cultural de Vilanova dels últims cinquanta anys. La seva responsabilitat principal ha estat la de directora de la Biblioteca Balaguer, càrrec que va ocupar al llarg de tota la vida professional, fins la jubilació el 1988, en complir els 65 anys. Aquesta llarga vida de servei mereix ser comentada i ponderada en alguns aspectes.

Esbós biogràfic: l'etapa de formació

Teresa Basora va néixer el 1923 a Castellvell del Camp, a pocs quilòmetres de Reus. Després de l'educació primària va fer els estudis de Batxillerat a l'Institut de Reus, i en acabar-los va estudiar a la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de Barcelona. Això passava en els anys de la Guerra Civil i en els de la immediata post-guerra. Hi podem veure diverses singularitats. Una és la que una noia, en concret una noia de poble, seguís estudis universitaris en una època que el nombre total d'estudiants a la Universitat era molt reduït i el nombre de noies totalment minoritari. Per tant, la decisió personal i familiar de seguir estudis superiors ja mostra una actitud d'apreci per la cultura.

Potser una influència primerenca l'hem de veure en el seu pas per l'Institut de Reus. Llavors era un dels comptats Instituts que existien en ciutats no capitals de província; a Catalunya, a més d'aquest, només hi havia el de Figueres, el de Tortosa i el de la Seu d'Urgell. L'Institut de Reus sempre ha gaudit d'un notable prestigi, per haver comptat amb selectes professors, sobretot en un temps que l'ensenyament mitjà públic, molt minoritari, era un nivell docent on exercien alguns titulats universitaris amb autèntica vocació i ànsia de coneixements, que aspiraven a ser professors a la Universitat, on, a causa de les dimensions d'aquesta, les possibilitats dels joves graduats eren molt escasses. A l'Institut de Reus hi han estudiat el batxillerat moltes persones que més tard han estat primeres figures de la vida política, acadèmica, judicial, científica, econòmica o professional. Fa poc, un destacat fill de Reus, Albert Vilalta González, enginyer de camins, que ha ocupat alts càrrecs en l'Administració, entre els qual el de conseller de la Generalitat de Catalunya, deia que sempre al llarg de la vida ha seguit dos principis que havia après a Reus: “No esperar que ningú em regali res i que no s'aconsegueix res sense un gran esforç”. Aquests lemes es poden aplicar a Teresa Basora, també influïda per l'ambient de l'Institut de Reus.

Dels anys que va passar per la Universitat s'ha dit que eren de gran pobresa intel·lectual, com a conseqüència de que diversos professors competents